საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლუციონო პარტია
დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო

სოციალისტ-ფედერალისტი

პარასკევი, ივლისის 8
1921
№ 105
ფასი 500 მანეთი

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 6
ტელეფონი 12—29

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიიღება ხელის მოწერა
„სოციალისტ-ფედერალისტზე"
სახლში მიტანით გაზეთი ღირს თვეში 9000 მან. ცალი 500 მან.

ხელ-ახალი რეგისტრაცია.

სოც.-ფედ. სარ. პარტიის დრ. მთავარი კომიტეტის დადგენილების თანახმად, მთელ საქართველოში უნდა მოხდეს წევრთა ხელ-ახალი რეგისტრაცია.

ტფილისში რეგისტრაცია დამთავრდა სამ უბანში გრძელდება შემდეგ უბნებში:

1. ვაგზლის უბანში ამხ. კ. ბაქრაძესთან VI საბჭოთა აფთიაქში (ვაგზლის ქ. № 8).
2. დიდუბის უბანში—კბილის ექიმ ბაქრაძესთან მუშტაიდის შესახვევი № 11.
3. ავლაბარში—პარტიულ ბიუროში საღამოს 6—8-მდე (კახეთის მოედანი № 5).
4. მე-9 უბანი—სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ლითონის განყოფილების მდივან ელიაშვილთან. 9—2-მდე. ჩერქეზოვის ქუჩა № 36 საღ. 4—5-მდე—და აგრეთვე რედაქციაში და ცენტრალურ ბიუროში.

საგანგებო საორგანიზაციო სამეული.

საბჭოთა აღმშენებლობა და ინტელიგენცია

ის საქმე, რომელიც უნდა გააკეთოს პროლეტარიატის დიქტატურის ხანაში, იმდენად გრანდიოზულია, იმდენად პასუხსაგები და მრავალფეროვანია, რომ თამამად შეიძლება ითქვას: მხოლოდ მუშათა კლასი, რომელიც შეძლებს თავის წრეში კონცენტრაცია უყოს ერის ინტელექტს, პირნათლად და სანქებრით შეასრულებს თავის დიდ ისტორიულ მისიას: დაამხობს კაპიტალის ბატონობას და ტანჯვისა და ცრემლის ქვეყანას სამოთხედ აქცევს.

აქედან აშკარაა: ინტელიგენცია ამ სიტყვის ფართო მნიშვნელობით ისე სჭირია სოციალისტურ მოძრაობას განსაკუთრებით იმ ხანებში, როცა იწყება სოციალისტური აღმშენებლობა, როგორც ჰაერი ადამიანს.

სოციალისტებს დანგრევა შეუძლიათ და არა გაკეთებაო, გაჰკივიან ბურჟუაზია და მისი ამყოლები.

ამ აშკარა ცილისწამების გაბათილება მშრომელ ხალხს შეუძლია მხოლოდ სოციალისტური ინტელიგენტიის საშუალებით.

დაუშრეტელი ენერგია, უმაგალითო თავგანწირვა და საოცარი შემოქმედებითი უნარი არის საჭირო იმისათვის, რომ ცხოვრების ჩარხი შეტრიალდეს და ქვეყნის აყვავება და მშრომელი ხალხის ბედნიერება სინამდვილედ იქცეს.

სწორედ აქ არის დიდი და სასიქადულო წითელი ინტელიგენციის როლი, ეს ის ძალა არის, რომლის წინაშე მუხლს იდრეკს სიტლანქე და უმეცრება.

მუშის მაგარ მკლავთან ერთად ის მოახდენს სასწაულს: გაანთავისუფლებს დედა მიწის ცრემლისა და ტანჯვისაგან ადამიანს სამუდამოთ ჩამოსწმენდს იმ ისტორიულ ჩირქს, იმ ლაქს, რომელიც მას მისცა ადამიანზე ბატონობის ფაქტმა.

ისტორიულადაც ხომ ფასდაუდებელია ინტელიგენციის ღვაწლი, ის იბრძოდა წინა რიგებში, თავის პოსტზეა დღესაც.

ვერ დავმალავთ, როგორც ჩვენში ისე რუსეთში ამ უკანასკნელ წლებში სოციალისტური ინტელიგენციის მდგომარეობა განსაკუთრებული შეიქნა. ის თითქოს უკანონო შვილია, ის დამნაშავის მდგომარეობაშია, ის თითქოს ღირსება აყრილია.

უეჭველია, მხოლოდ უდიდეს გაუგებრობას შეეძლო ასეთი მდგომარეობის შექმნა.

რუსეთის პროლეტარიატის სასიქადულოთ უნდა ითქვას, რომ რუსეთში უკანასკნელ ხანებში ბოლო ეღება ამ ისტორიულ გაუგებრობას.

თუ იქ წინეთ „ინტელიგენტი" სამარცხვინო სახელწოდებათ იყო მიჩნეული, დღეს „სპეცი" უკვე საპატიო სახელია!..

დღეს აქსიომად არის აღიარებული, რომ რუსეთის ბოლშევიკების დიდი საქმე მკვდარ წერტილიდან ვერ დაიძვრის, თუ მშრომელი ინტელიგენციის ცოდნა, უნარი და გამოცდილება ფართოდ არ იქნა გამოყენებული, თუ ის გმირული თავგანწირვით არ ჩაება საბჭოთა აღმშენებლობის მუშაობაში!..

სამწუხაროდ ჩვენში ამ მხრით მდგომარეობა ვერ არის სავსებით დამაკმაყოფილებელი: პირდაპირ უნდა ითქვას: **ჩვენში ინტელიგენციის მდგომარეობა აუტანელია. მენშევიკებმა აწამეს, დაამშიეს ჩვენი ინტელიგენცია.**

ჩვენში მენშევიკების ბატონობის დროს ყველას უწევდენ ასე თუ ისე ანგარიშს გარდა ინტელიგენციისა!..

ვინც რამიშვილის კამარილიას არ ეკუთვნოდა და არ ეყრდნობოდა, ის უბედური იყო ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით! მაშინ მხოლოდ კრეტინებს ჰქონდა მოსავალი და პატივი!.

საბჭოთა აღმშენებლობის სასიცოცხლო ინტერესები ძალუმად მოითხოვს, რომ ინტელიგენციისადმი მენშევიკური დამოკიდებულება და პოლიტიკა დაუყოვნებლივ უკუგდებული იქნეს!..

ეს მით უფრო ადვილია, რომ ჩვენში განსაკუთრებული პირობებია. რუსეთის ინტელიგენციის დიდმა ნაწილმა საბჭოთა მთავრობის თავიდან საბოტაჟი გამოუცხადა ჩვენში ამის მსგავსი არაფერი ყოფილა და არც შეიძლება იყოს, **იმიტომ რომ ჩვენი ინტელიგენცია წარმოშობით უმეტესად დემოკრატიულია, ხოლო მდგომარეობით ნამდვილი პროლეტარული.**

ამიტომაც არის, რომ ჩვენში ყველა პარტიები, ისეთებიც კი, რომლებიც არ ცნობენ საბჭოთა ძალა უფლებას, ერთხმად გმობენ საბოტაჟის და გაფიცვის პოლიტიკას...

ამხ. ფ. მახარაძემ ტფილისის კონფერენციაზე განაცხადა: **საბჭოთა აღმშენებლობა მხოლოდ კომუნისტს შეუძლიაო** ეს რომ ასე იყოს, მაშინ „სპეცებთან", რომლებიც კომუნისტურ პარტიას არ ეკუთვნიან, თანამშრომლობა შეუძლებელი და უაზრო იქნებოდა. კიდევ მეტი. მაშინ აზრი ეკარგება რევკომის იმ დადგენილებას, სადაც ნათქვამია, რომ რევკომი მიმხრეა საქმიანი მოლაპარაკება გამართოს პოლიტიკურ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის შესახებ.... საბჭოთა აღმშენებლობა ძალუმად მოითხოვს ქართველი ინტელიგენციის ამოძრავებას, მის ფართოდ გამოყენებას. ეს არის აუცილებელი პირობა ჩვენი ქვეყნის აღორძინებისათვის, საქართველოში რევოლუციის გამარჯვებისათვის.

ამასთანავე რომ ინტელიგენციის ჩაბმა ახალ მუშაობაში ნაყოფიერი გამოდგეს, საჭიროა: 1) **ქართველმა ინტელიგენციამ მიიღოს მორალური დაკმაყოფილება.** ეს მაშინ მოხდება, თუ მას **შესაფერისი ნდობით მოეპყრობიან.**

2. ქართველი ინტელიგენცია უნდა იყოს ნივთიერად; მე არ ვიტყვი, რომ სავსებით უზრუნველყოფილი, რადგანაც ეს დღევანდელობით მეტად ძნელია, ისეთ პირობებში მაინც ჩაყენებული, რომ ის ფიზიკურ განადგურებას და გადაგვარებას გადაარჩეს.

3. ქართველი ინტელიგენცია არის **უაღრესად პატრიოტული.** მან უნდა **მიიღოს ეროვნულ-პოლიტიკური დაკმაყოფილება,** რაც შესაძლებელია საქართველოს დამოუკიდებლობის ენერგიული ფაქტიური დაცვით...

ყოველივე ეს უნდა მოხდეს საქართველოს სოციალისტური რესპუბლიკის და მის მშრომელი ხალხის საკეთილდღეოთ.

შ.—ელი.

ჩვენი ეკონომიკის გარშემო

ჩვენ თანდათან ვრწმუნდებით იმაში, რომ გაზ. „Правда Грузіи"-ს საქართველოს ცხოვრების სინამდვილეზე და ინტერესებზე ძალიან უარყოფითი წარმოდგენა აქვს და ყოველ ჩვენს სასიცოცხლო-საარსებო საკითხებს ერთის დაკვრით, მოურიდებლად და ტლანქად სთელავს, სთელავს თითქოს „უძაღლო ქვეყანაში" გამოდიოდეს ეს ორგანო და ამიტომაც „შიგ დაიარება უჯოხოდ", სრულიად არხეინად.

საქართველოს საზღვრების საკითხის დასმის დროს ჩვენ მიერ, გაზეთმა „პრავდა გრუზიამ" საზღვრები ერთი კალმის მოსმით წაშალა და სთქვა: საზღვრებზე დაპარაკი ბურჟუაზიული „პრედრაზსუდოკიაა", კაპიტალისტურ სახელმწიფოს თვისებაა: საზღვრები შეკრავს დამოუნის სისტემით ზღუდეებს და თავის ეკონომიურ თარეშის მოედნად გახდის მთელს ნაციას. ასევე მოექცა გაზეთი რკინის გზის გაერთიანებას და პროფესიონალური კავშირების საკითხებს და ასევე მოეპყრობა იგი ჩვენის აზრით ყოველივე საკითხს, რომელსაც კი ყოველ-დღიური ცხოვრება წამოაყენებს.

ეს იმიტომ ხდება, რომ გაზეთი „პრავდა გრუზიი" არასოდეს დამოუკიდებელი საქართველოს დამოუკიდებელ ინტერესებიდან არ გამოდის მორიგ მოვლენათა შეფასება აწონვის დროს, რადგან მისთვის რეალობაში დამოუკიდებელი საქართველო არც არსებობს და ვგონებთ დიდი სურვილი არცა აქვს მისი არსებობისა. ამის დამამტკიცებელი საბუთები წარსულში მრავალი გვაქვს, მხოლოდ დღეს კიდევ ერთი სახელოვანი ილიუსტრაცია გვიძღვნა აღნიშნულმა გაზეთმა მოქალაქე ს. პსკოვსკის წერილით—„ძალთა დაქსაქსვა". საკითხი შეეხება უმაღლეს სახალხო მეურნეობის საბჭოს სამთო განყოფილების დადგენილებას ნავთის დამუშავება-წარმოებაზე საქართველოში. როგორც ვიცით უკანასკნელმა დადგენილება გამოიტანა დაუყონებლივ შეუდგეს ნავთის დამუშავებასა და მრეწველობის სათანადოთ მოწყობას საქართველოში მძიმე, მაგრამ შესაძლებელ პირობებში. როგორც ვიცით საამისო პროექტებიც დაიწერა, 5 მილიარდის კრედიტი იქმნა მოთხოვნილი სათანადო უწყებიდან, მთელი რიგი პრაქტიკული მუშაობის გეგმებისა იქმნა შემუშავებული და ამ დროს ჩვენი ძველი ნაცნობი „პრავდა გრუზიი"-დან მოქალაქე სპასკი გვეუბნება: შეჩერდით, საქართველოს დამოუკიდებელი ეკონომიური ცხოვრების შექმნა საჭირო არ არის და ამიტომ საკუთარი ნავთის წარმოების განვითარებაზეც ხელი აიღეთო.

უმანკო და გულუბრყვილო მანტიის ხელოვნურად მოსხმული, მოქალაქე ს. პსკოვსკი გვირჩევს ძალებს ნუ დავქსაქსავთ საქართველოში ახალი საქმის დაწყებით და თუ მუშა და სპეცების ხელი საქართველოში ნავთის მეურნეობისათვის გამოსადეგი კიდევ მოიძებნება, მოვალეობად გვიხდის ბაქოს მივეშველოთ, აზერბეიჯანს დავეხმაროთ აქ აზერბეიჯანი ნავთს გვიგზავნის, რად ვიტკივებთ თავს დიდი საქართველოსათვის დიდი ენერგიის დახარჯვით? აზერბეიჯანთან ჩვენ მტკიცე კავშირი გვაქვს, იგი არ დაგვიკავებს ნავთს და ამიტომაც საკუთარი ნავთის მრეწველობაზე ხელი უნდა ავიღოთ—ასეთია შინაარსი ს. პსკოვსკის წერილისა, ასეთია სამწუხაროდ ჩვენი ცხოვრების ზოგიერთ მესვეურთა აზრიც ჩვენს მორიგ საქმიანობაზე. ლოღიკურად რომ გავზომოთ მოქალაქე პსკოვსკის დარიგებებს, მაშინ ფილიპე მახარაძესაც უნდა ვუთხრათ: დროა თავი ანებოთ ენერგიის დახარჯვასა და დაქსაქსვას საქართველოში სასოფლო მეურნეობის გასაუმჯობესებლად, დროა უარი სთქვათ სარწყავი არხების გაყვანის მორიგ საჭირო-მორიგ საკითხად გამოცხადებაზე. ჩვენ აქ საბჭოთა რუსეთთან მტკიცე კავშირი გვაქვს, იქ კი დაუნავ-დაუმუშავებელი ველები ბევრია დარჩენილი, ინვენტარის ნაკლულევანებას გრძნობს მთელი რუსეთი; მაშ რუსეთს დავეხმაროთ, იქ მივმართოთ ჩვენი მატერიალური—სულიერი ენერგია, ჩვენ სახლში რაიმე შემოქმედებითი სამომავლო საქმეს უარი ვუთხრათ, რადგან მეგობარი საბჭოთა რუსეთი პურს გამოგვიგზავნის. ასეთი ლოღიკური გაგრძელება იმ მსჯელობის მეთოდისა, რომელიც აურჩევია მოქალაქე პსკოვსკის ჩვენი ეკონომიურ-პოლიტიკური ცხოვრების კითხვათა გაშუქებისათვის. ასეთია ჩვენი დემოკრატიისადმი მიმართული მოქალაქე პსკოვსკის სიბრძნე და ჩვენ გვგონია, რომ მას ჩვენი დემოკრატია სათანადოთ დააფასებს. ჩვენ კი არ დაგვიკარგავს იმის რწმენა, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე გარდა სულით ავადმყოფისა არ დაიარება არც ერთი ქართველი, რომელიც არ აღშფოთდეს სასიცოცხლო საკითხთა ასე ტლანქად და თავხედურად დასმით: რას ნიშნავს საკუთარი სათბობი მასალის დამუშავებაზე ხელის აღება, თუ არა სრულ უარის თქმას ეროვნულ მრეწველობა-მეურნეობაზე?

—დღეს არავისთვის საიდუმლო არ არის ის დებულება, რომ ვისაც აქვს საკუთარი ნავთი, ბენზინი და ნახშირი, მის მხარეზეა 80 პროც. მრეწველობის აყვავებისა, ეკონომიური მდგომარეობისა. ჩვენ ეს საშუალება ბუნებამ მოგვცა, ჩვენის ენერგიითა და უნარით გვინდა მიწიდან ამოვახაროთ, მაგრამ ჩვენი სიმართლის ცბიერები მოქალაქე პსკოვსკები გვაჩერებენ: „ბაქოს ნავთის წარმოების საქმე დღეს ისეთია, რომ თუ მას არ მიექცა საჩქაროდ სერიოზული ყურადღება და მის რიგებში არ შემოიკრიბა მთელი ამიერ-კავკასიის მუშათა კლასის ძალები, აზერბეიჯანი ვერ გამოვა გამარჯვებული დიდი ეკონომიური კრიზისიდან"-ო და ეს საკმაო საბუთად მიაჩნია მას ქართული მეურნეობის კრიზისის გვერდის ავლისათვის. ჩვენთვის ეს გასაგებია, გასაგებია იმიტომ, რომ მოქალაქე პსკოვსკი მარტო მოსკოვისა და საბჭოთა რუსეთის საჭიროების თვალსაზრისით უყურებს ყოველივე მოვლენას, რომელიც ჩვენი ცხოვრების სიღრმიდან დაისმება ხოლმე. მაგრამ ჩვენ შეგვიძლიან გადაჭრით მოვაგონოთ მოქალაქე პსკოვსკებს, რომ ქართველი მუშა და გლეხი კატეგორიულად დაინტერესებულია ამავე დროს საკუთარი ეროვნული მეურნეობის შექმნას, ვიდრე აზერბეიჯან-რუსეთისა. სხვისი შემყურე საქართველო ვერ იქნება, რადგან არ არსებობს გარანტია, რომ ეკონომიური ძლიერების უფალი მას ყოველთვის დააკმაყოფილებს. აკი პროფესიონალური კავშირთა ყრილობაზე ერთ-ერთ პასუხისმგებელი მომხსენებლისაგან ხაზგასმით იყო ნათქვამი, რომ შემდეგში აზერბეიჯანს ნავთის და საზოგადოთ სათბობი მასალის მოწოდება არ შეუძლიაო. მაგრამ ამაზე პსკოვსკი არას ლაგიდებს და გვეუბნება: ამ ხანად საქართველოში ნავთის წარმოება დიდ ნაყოფს ვერ მოიტანს და მომავალზეც ამ ჟამად ზრუნვა ზედმეტიაო.

ნუ თუ ჰგონია „პრავდა გრუზიის" პუბლიცისტს, რომ ქართველი მუშა და გლეხი ასეთი მოჩმახული საბუთებით უარს იტყვის მისი ერის დამოუკიდებლობის უმთავრეს ფუძეზე—ეკონომიური აღორძინების დამოუკიდებლობაზე და თავის ოჯახში გაუკეთებელ საქმეს მიატოვებს სხვისი საქმისათვის?

ბოლოს და ბოლოს ჩვენ გვგონია, რომ ჩვენი ნავთის მრეწველობა მხოლოდ ხელს შეუწყობს საბჭოთა რესპუბლიკებს

იმით მაინც, რომ თვითონ საქართველოს საშინაო რესპუბლიკა არავის სარჩენი არ გახდება და თვის მოთხოვნილებებს დაიკმაყოფილებს.

ხალხის ინტერესების ასე აშკარად აგდებას ბოლო უნდა მოეღოს! რა ხალხი გვაწვალებს ხან და ხან ჩვენი ქვეყნის საქმეებში?!

O tempora, o mores!

ეფ. ხაჩინოელი.

სამტრედიელ ამხანაგების რეზოლიუციის გამო

ჩვენი გაზეთის № 102-ში მოთავსებული იყო სამტრედიელ ამხანაგების რეზოლიუცია მეექვსე კონფერენციის შესახებ. ამ რეზოლიუციაში სისწორითაა აღნიშნული შემდეგი ფაქტები: 1) საკონფერენციო დელეგატების არჩევნები არ მომხდარა კანონიერი გზით, ვინაიდან რეგისტრაცია თითქმის არსად არ მომხდარა; 2) კონფერენცია წინასწარ შემზადებული იყო; 3) კომიტეტების მოქმედების შესახებ კამათიც არ ყოფილა და ეს საკითხი გაურკვეველი დარჩა და 4) ყოველივე ამან გამოიწვია განხეთქილება, რაც არ უნდა მომხდარიყო. შემდეგ დასახელებულია ასეთი მდგომარეობიდან გამოსავალი ერთად ერთი გზა: ხელ-ახალი რეგისტრაციის მოხდენა და კანონიერი კონფერენციის მოწვევა.

ყოველივე ეს საფუძვლად უდევს დღითი დრ. მთავარ კომიტეტის მოქმედებას და შეადგენს მის უახლოეს მიზანს, რომლის განხორციელებას ის ცდილობს. მაშ ამ მხრით დრ. მთავარ კომიტეტსა და სამტრედიელ ამხანაგებს შორის სრული თანხმობაა. ეს აღსანიშნავია მით უფრო, რომ სამტრედიელი დელეგატი არ გაჰყოლია იმ 52 დელეგატს, უკანონო კონფერენცია რომ დასტოვეს და არც დრ. მთავარ კომიტეტს გაუგზავნია სამტრედიაში თავისი წარმომადგენელი ინფორმაციის გასაკეთებლად. მიუხედავად ამისა პროვინციელი ამხანაგები საღი თვალებით უყურებენ მოვლენებს, კარგად არკვევენ სინამდვილეს და ირჩევენ სწორ გზას. ჩვენ სხვა ადგილებიდანაც მოგვდის ცნობები, რომ ის ამხანაგებიც, რომელნიც კონფერენციაზედ დრ. მთავარ კომიტეტის მოწინააღმდეგე უმრავლესობას ეკუთვნოდა, უკან გაბრუნების შემდეგ განთავისუფლებულნი კონფერენციაზედ ხელოვნურად შექმნილ ატმოსფერის გავლენისაგან, უფრო ღრმად ჩაფიქრდებიან ჩვენი პარტიის მდგომარეობას და იზიარებენ დრ. მთავარ კომიტეტის ნაბიჯებს პარტიის მთლიანობის გადასარჩენად გადადგმულს.

ეს ასეც უნდა მომხდარიყო, რა თქმა უნდა. ამის იმედი და მტკიცე რწმენა რომ არ ჰქონოდეს დრ. მთ. კომიტეტს, ისე მის არსებობასაც არავითარი აზრი არ ექნებოდა.

მაგრამ სამტრედიელ ამხანაგების რეზოლიუციაში არის ერთი ულოღიკობა, რომლის აღნიშვნა აუცილებლად მიგვაჩნია. „კონფერენციის მიერ მიღებული რეზოლიუცია მომენტის შესახებ იქნეს სახელმძღვანელოდ ორგანიზაციის მომავალი მუშაობისათვის“, ვკითხულობთ სამტრედიელ რეზოლიუციაში. არსებითად მე არ მინდა ამ უკანასკნელ რეზოლიუციაზედ ვილაპარაკო. ამხანაგებმა იციან, რომ განხეთქილების მიზეზი რეზოლიუცია არ ყოფილა უმთავრესად. მაგრამ, ვინც კონფერენციას უკანონოდ სცნობს და საჭიროდ მიაჩნია ახალი კონფერენციის მოწვევა, ის სახელმძღვანელოდ არ უნდა ღებულობდეს ამ უკანონო კონფერენციის მიერ გამოტანილ რეზოლიუციას. კონფერენციის უკანონობა მიუღებელს ხდის ყოველივე მის ნამუშევარს, სანამ მას არ დაადასტურებს კანონიერი კონფერენცია.

თ.

„დროსძლეობაა თუ სიბოროტე?“

(დასასრული)

ეხლა რაკი გავეცანით, ცოტათი მაინც ძველი მეჯლისის მიზანს თავისუფლად შეგვიძლიან გადავიდეთ მეორე ბრალდებაზე, რომლითაც ველაქუცებოდით მენშევიკებს და ანტანტის სარდლობას.

ჩვენ არ გვეგულება მთელს საქართველოში, გარდა ერთი ვინსანისა, რომ არ იცნობდეს იმ განწყობილებას, რომელიც არსებობდა ძველ მეჯლისსა და მენშევიკური მთავრობის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შორის, პირდაპირ გასაოცარია და წარმოუდგენელია, ჩვენ მენშევიკების დამქაშებად გამოგვაცხადონ, ჩვენ, რომელნიც ასე თავგამოდებით ვებრძოდით მათ უკუღმართი პოლიტიკის წარმოებისთვის, ვისაც აინტერესებს ამ დამოკიდებულების გაცნობა მას ბევრი ენერგიის დახარჯვა არ დასჭირდება. საკმარისია ალალ-ბედზე გადაშალოს ძველი მეჯლისის ორგანო „სამუსლიმანო საქართველო“, რომ სასტიკი ბრძოლის სურათი არ დაინახოს.

მე არას ვამბობ ჩემს წერილებზე — „უკუღმართი პოლიტიკა“, ასეთს მკაცრ კრიტიკას ფართო ადგილი აქვს დათმობილი ჩვენს ოფიციალურ ორგანოში, მიუთითებ ჩვენი თანამშრომელი ალიაზიზის ცნობილ წერილებზე „ისტორიული გაკვეთილები“, სადაც მენშევიკური მთავრობის პოლიტიკას ჩონჩხები ამოაცალა და ცარიელი ღეშის ანაბარად დასტოვა. დიახ, ჩვენ ვებრძოდით მენშევიკური მთავრობის, შინაგან საქმეთა სამინისტროს მრუდე პოლიტიკას, ვებრძოდით და არა იმიტომ ვებრძოდით, რომ ისინი მენშევიკები იყვნენ, არამედ იმიტომ, რომ მათი უგუნური პოლიტიკა ჰღუპავდა საქვეყნო საქმეს, ხელს უწყობდა შერიგებულ და შეერთებულ ძმათა გათიშვას და არა მოყვარობის განმტკიცებას, ნოე რამიშვილი და მისი მოკრივე ლიბერალი ცნობილი ჩხეკვაშვილი ორივე უმთავრესი ელემენტები იყვნენ, რომელნიც აფეთქებას უმზადებდნენ სამშობლოს მთლიანობის ციხე-ბურჯსა. გასულ წელს, 14 ნოემბრის სათემო ყრილობის მოწვევა და ნოე რამიშვილის სტუმრობა, პირდაპირ ისტორიულ დღედ ჩაითვლება. იმის თითების ქნევამ და მუქარამ მთელი მეჯლისის შემადგენლობა კოლექტიურ იმ ველურ გოლიად გარდაქმნა, რომელიც კაპიტალის კედელზე ანაგებულ მაშხალით გამოიწვევა და ცეცხლის დანთებას უქადდა. და თუ ნოეს ცეცხლი ჩაინელდა, არა ვისმეს შიშით, არამედ ისევ ჩვენიანების გამარჯვებით, იმიტომ რომ გვითვალისწინებული გვქონდა ისტორიული პასუხისმგებლობა დიდი სამშობლოს წინაშე, რომლის საზოგადო მდგომარეობა მეტად საყოფაცხოვრებო იყო, გართულებული და ზედმეტ ძლევამოსილება კრიზისის დაჩქარება შეეძლო გამოეწვია. მიუხედავად ამისა ჩვენ მაინც უკან არ დავიხიეთ, სიტყვით თუ საქმით ვებრძოდით მათ და თუ ასეთი ბრძოლა კიდევ მენშევიკების „ლაქიობას“ ნიშნავს, აწ კი ესეც გვეცოდინება მაგრამ ამას კი ვიტყვით, რომ ჩვენ არც ვისიმეს ლაქია ვყოფილვართ და არც ამიერიდან შევიქმნებით ვისმეს მონად. ჩვენ უკვე განვიცადეთ, ათეული წლობით განვიცადეთ, და ვიცით თუ რა უბედურობას წარმოადგენს მონობა, ციხე და უცხო ქვეყნებში გადასახლება, მეტად მწარედ ვიგემეთ ეს და მიტომაც იყო რომ ვერ ვურიგდებოდით მას!.

ჩვენ არც ერთისა და არც მეორეს ხათრისთვის ვმოღვაწეობდით, ჩვენ დავისახეთ მიზნად ისტორიული საქართველოს ძმობისა და სიყვარულის აღდგენა და კიდევაც შევიძლებით ოთხას ოცი წლის განმავლობაში მშობლიურ მიმართულებას ამცდარ ისტორიისათვის მიგვეცა ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი მსვლელობა. ამას ჩვენ ვისიმეს დავალებით კი არა, არამედ ჩვენი წინაპარი თაობის მიერ ჩვენდა სამკვიდროდ შექმნილი და გადმოცემული ეროვნული მემკვიდრეობა გვიკარნახებდა, და რისთვისაც სინიდისიერად ვემსახურებოდით.

თუ მენშევიკების ლაქიობას ვერავინ დაგვწამებს, მით უმეტეს ანტანტის მონობას ვერვინ შემოგვწამებს. დასამოწმებლად მიუთითებ ისევ ჩვენს გაზეთ „სამუსლიმანო საქართველოში“ ფართოდ გაბნეულ წერილებზე, სადაც ინგლისის სარდლობა დახასიათებულია, როგორც „განათებული ველური“, „მტაცებელი“, „ვერაგი“, „ჩვენს უახლოეს ისტორიაში დიდის მწუხარებით აღბეჭდილია ის ყოვლად დაუშვებელი, უკმეხი და ტლანქი მოპყრობა, რასაც ინგლისელთა სამხედრო პიროვნებანი [illegible] ლომატიის რომლში იჩენდნენ“, — ასე ვწერდით ჩვენ, როცა „დამოუკიდებელ საქართველოს“ საკითხს ვარკვევდით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია წერილი იუპიტერის „სასჯელი“, სადაც ანტანტისადმი მკაცრი სიტყვების ხმარებისათვის მთელი ორი კვირით დაგვიხურეს გაზეთი, თუ ეს ასეა, მაშ რას გვებრძვის ეს ვინსანი. იქნებ ის ლამანჩელი გმირია, რომელიც ქარის წისქვილებს თვითონვე ჰქმნიდა და თვითონვე ებრძოდა.

ჩვენ მეტად მიგვაჩნია თავის მართლება იმის გამო, რომ ჩვენ, ბეგები ვითომც კაპიტალისტები ვიყავით, ვითომც ბატონობისთვის ვიბრძოდით. მთელს ჩვენს მოღვაწეობაში ასეთ მსგავს ვერ აღმოაჩენთ. ძველი მეჯლისის არსებობა ბრძოლით დაიწყო და ბრძოლა დაუმთავრებელს შეუწყდა არსებობა, და ეს ბრძოლა იყო სრულიად საქართველოს მთლიანობისათვის, იმავე დროს სამუსლიმანო საქართველოს ფართო ავტონომიისთვის, ჩვენ შევიმუშავეთ ჩვენი ავტონომიის კონსტიტუცია. მის შემუშავების დროს ჩვენ ვიწვევდით ყველა შეგნებულს ჩვენი ქვეყნის შვილებს, კონსტიტუცია იგი მოწონებულ იქმნა საზოგადოების ყრილობაზე, და მგონია „ჭარის მეჯლისის“ მიერაც იქმნება აღიარებული, რადგან ხსენებული მეჯლისის თავმჯდომარე ს. ე. ლორთქიფანიძეს ძველად სწორედ მონაწილეობა არა ჰქონდა რა, თუ არ შევცდებით, სანიმუშოდ მოვიყვან ახალი მეჯლისის თავმჯდომარის წერილს „ეკლესია და სახელმწიფო“, რომელიც მეთაურის სახით დაიბეჭდა „სამუსლიმანო საქართველოს“ მე-453 ნომერში. წერილი ეხება სახელმწიფოდან ეკლესიის გამოყოფის საკითხს, რასაც საქართველოს დამფუძნებელი კრება შეეხო 16 ოქტომბრის სხდომაზე და ერთგვარი პროექტი შეიმუშავა. ხსენებულ პირს ჯერ მოჰყავს პროექტი და შემდეგ რამდენიმე მუხლს. აი რა სახით აკრიტიკებს:

„ჩვენ არ ვეხებით თვით უმთავრეს და მეტად რთულ იურიდიულ საკითხს ეკლესია და სახელმწიფოს ერთმანეთისაგან გამოთიშვას, მაგრამ ჩვენ ვერ აუხვევთ ზოგიერთ მუხლებს, რომელთაც შეუძლიანთ თუ ქრისტიანებში არა, ჩვენში დიდი არევ-დარევა გამოიწვიოს. სახელდობრ: მესამე, მეხუთე და მეშვიდე მუხლებს. ეს სამი აღნიშნული მუხლი ერთმანეთზე ფრიადა გადაჭდობილი და მათი ცხოვრებაში გაყვანა ნიშნავს თვით ადამიანის თავისუფლების შებოჭვას.

როგორ! ადამიანს ნება ჰქონდეს რწმენა, სათუთად შეინახოს და მის მოვლისათვის არ შეიძინოს-რა საკუთრება. ან და ვერ წარმოგვიდგენია, რომ სამუსლიმანო საქართველო შეურიგდეს დადგენილების მეხუთე მუხლს, სადაც პირდაპირ აღნიშნულია, რომ ყოველი უძრავი ქონება, მაშასადამე ვაკუფებიც (ვაკფებიც) სახელმწიფო საკუთრებად უნდა გადავიდეს.

ჩვენ ეჭვიც კი არ შეგვაქვს, რომ არა თუ სამუსლიმანო საქართველო, არამედ საზოგადოდ ის ერი, სადაც მეჩეთი (მეჯიდი) აუმართავთ ნახევარი თვარით, ვერ შეიწყნარებს ყველა იმას იმიტომ რომ ვაკუფები შექმნილია შარიათის (შერიეთის) დადგენილების თანახმად და მისი გადასვლა ვისიმეს ხელში, თუ კი გადაცემა საჭიროა, ისევ მუსლიმანთა ხელში უნდა გადავიდეს. მაშასადამე აქ იმ მწვავე მახვილსა ხვდება ზემოდ აღნიშნული კომისიის დადგენილება, რომელიც შერიეთს უპყრია ხელში, არ ვმალავთ, ეს იმ შერიეთს, რომელმაც ყველა მუსლიმანი ფანატიკოსად გარდაქმნა და მისთვის თავის დადებას და სიკვდილს სიხარულით შეეგებება.

მესამე და არა ნაკლებად მნიშვნელოვანი საკითხია ჩვენთვის, მუსლიმანებისათვის ისაა, რომ სახელმწიფოს განუძრახავს რელიგიური აღზრდა და სწავლება მოსპოს სკოლებში.

ჩვენ არ ვიცით რას ჰფიქრობენ ჩვენი ძმა ქრისტიანები. თუ ისინი ამ საკითხში დამეთანხმებიან, სჩანს გაცივებულა მათში რელიგიური რწმენა, მაგრამ ჩვენში ამას ვერ ვიტყვით, ჩვენ ჩვენი სულის სამეფო გვაქვს და ვინც [illegible] ბას არ მოგვცემს, რომ მოვიქცეთ ისე, როგორც ჩვენ გვსურს, როგორც გვიბრძანებს ჩვენი სინიდისი და რწმენა, ის [illegible] მას და მაშასადამე მტერია ჩვენი. მაგრამ ჩვენ არ გვგონია, რომ ეს ისე მოხდეს, როგორც კომისიის დადგენილებაშია ჩამოთვლილი.

თუნდაც დადგენილება ასე დარჩეს, ჩვენ გვგონია, რომ დამფუძნებელი კრება კატეგორიულად დაადგენს და იმას არ დაუცემს დასტურს, რაც ცხოვრებაში მიუღებელი იქნება, არც გატარდება და მისი ექსპერიმენტით კი სავალალო შედეგს მივაღწევთ“-ო და სხვა.

ამ ვრცელი ამონაწერიდან ნათლად სჩანს, რომ ახალი მეჯლისის მსოფლმხედველობა დავას არ იწვევს ძველ მეჯლისის მსოფლმხედველობაში, და თუ ახალი მესვეურის კონტაქტს ვხედავდეთ ძველი მეჯლისთანა, მაშ რადგად დასჭირდა ვინსანს ასეთი სასტიკი განსაზღვრა ძველისა და ახალისა. რატომ გვაბიჯებს გულზე ფეხს და გვათახსირებს, შეიძლება ჩვენს მოქმედებას მრავალი ნაკლი ჰქონოდა, მაგრამ ვინ არის უნაკლო, ვის შეუძლია სთქვას, რომ მისი მოქმედება კრისტალურია, ბროლივით სუფთა და მადლიანი, როგორც ანგელოზის წმინდა კვერთხი...

კიდევ ერთ ბრალდებაზე მსურს გავჩერდე და ვსთქვა რამე: ვინსანი აშკარად იხსენიებს ხალხს, მშრომელ ხალხს, რომელთაც ვითომ ჩვენ „ბეგები“ და „კაპიტალისტები“ ვახრჩობდით... ბატონო, მართლაც და მართლაც, არც ისე ხელწამოსაკრავია, ვინსანების სტვენაზე დავლური დაუარო. ხალხს ჩვენც ვიცნობთ ა ხალხიც ჩვენ გვიცნობს. ხალხმა იცის, რომ ძველმა მეჯლისმა სასტიკად მოითხოვა ადგილობრივ თვითმართველობის ოლქის კუთვნილი მილიონების დაბრუნება, ისიც იცის თუ როგორ აღდგენილა მთავრობის რწმუნებულს [illegible] და მეჯლისები, როგორ იბრძოდა მთავრობის წარმომადგენლის წინაშე ოლქის [illegible] უფლებებისთვის. გაზეთის საშუალებით არ ყოფილა შემთხვევა, რომ ოლქის საჭიროებაზე და ხალხის საკეთილდღეოდ მთელი მართვა-გამგეობის აპარატის მუშაობა არ მოგვეთხოვოს. მოვითხოვდით სურსათს, ტანისამოსს, სკოლების გახსნას, და თუ ყველა ეს მოქმედება ვინსანის „სამართლიანი“ შეხედულებით, ხალხის დამონავებას ნიშნავს და დამცირებას, მაშინ ბოროტებასა და უკეთურობას, ბედნიერება და სიკეთე უნდა ეწოდოს, რასაც ვინსანისებური პირის გარდა სხვათაგან ვერ გაიგებთ...

დაგვრჩა მეოთხე ბრალდება: ვითომც ძველი მეჯლისი ახალი ხანის დასწყებიდანვე „გაშვებულად ითვლებოდა“. ეს არის მართალი, და აი რატომ: საქართველოს პოლიტიკური წეს-წყობილების შეცვლის დროს, ბათომში ბოლშევიკების შემოსვლისთანავე, ძველი მეჯლისი ცნობილი იქნა ახალი მთავრობის მიერ, ბინა მეჯლისისა მონახული, სუბსიდია გადადებული და, რაც უმთავრესია, ძველი მეჯლისის წარმომადგენლები გაწვეულნი ვიყავით ტფილისში ჩვენი ავტონომიის ნორმების გამოსარკვევად, რაიც შევასრულეთ კიდეც. ლოღიკურად უნდა მივიღოთ, რომ მთავრობამ იცნო ძველი მეჯლისი და თუ ამ ცნობას შემდეგ ასეთი არა სასურველი შედეგი მოჰყვა აქ გაუგებრობას უნდა ჰქონოდა ადგილი და არა ის, რომ ძველი მეჯლისი გაშვებული იყო იმავე თავიდან. ამის ანგარიში, ყოველ შემთხვევაში, ისტორიის საქმეა და არა ვინმე ვინსანისა...

მსურდა კიდევ მეთქვა რამე, მაგრამ წერილის გაგრძელებით არა მსურს თავი დავიმცირო ვინმე ვინსანის წინაშე, ვინც თავზე ხელის მოსმისათანავე ფიქრობს, რომ ისტორია მხოლოდ მის დაბადებიდან დაიწყო. თავისუფლების ხანაში ყველას აქვს თავისუფალი [illegible] და ფიქრის ნება, მაგრამ იმას კი ნებას არავის მივცემ, რომ გულზე ფეხი დამადგან და შემითითხნონ ის სიყვარული სამშობლოსადმი, რომელიც [illegible], რომელმაც აღმზარდა, დამავაჟკაცა და თავდადებამდე მიმიყვანა. მე ჩემი გული და მთელი მეჯლისის გულიც, სამშობლოს სამსხვერპლოზე დავსდევ და მიხარის ერთი, რომ მიზანი მიღწეულია: დაფუძნდა „ახალი მეჯლისი“, სამუსლიმანო საქართველოს ავტონომია. და დედა სახელმწიფო საქართველოსთან მარადიულ- [illegible] ჩვენ [illegible] ძველი მეჯლისის შემადგენლობა და შვილებს [illegible] წავლონ ისტორია და გონების აპარატის ასამუშავებლად სიბოროტის შხამს ნუ ჩაუშვებენ...

მამედ ბეგ აბაშიძე.

15 ივნისი 1921 წ.

ქ. ბათომი.

სმერდიაკოვის პირით

წერილი რედაქციის მიმართ.

„ცისფერ ყანწებზე“ და გრიგოლ რობაქიძეზე ბევრ მწერალს უცდია სახელის გაკეთება. მაგრამ ჯერ არ ყოფილა ისეთი უნიჭო ცდა, როგორც ეს ემართება კოწია გამსახურდიას. პირველ წერილში მე ანონიმად მივეცი პასუხი. ეხლა კი გაბრაზებული თვითონ იხდის ნიღაბს. ყველაფერი მოსალოდნელია და გაზეთ „ფედერალისტმა“ გამსახურდია გახადა წერის [illegible]. ჩვენ ზეპირად გვსმენია მისი მოხსენებები, უკანასკნელ დრომდე უსმენდით კიდეც, მაგრამ თუ ამდენი ღვარძლი ედგა ამ პატარა „კუროლკაში“ — ეს მოულოდნელი იყო. პასუხისთვის საჭიროა, რომ კოწია გამსახურდია კატეგორიაზე არ ლაპარაკობდეს, ამის ამბავი კითხოს თავის მეგობრებს „სახალხო“-ში და შემდეგ მენშევიკობის დროს, როცა „დიპლომატიურ“ კარიერას აპირებდა, რომელიც ასე უდროოდ შეწყდა. ასე საეჭვო წარსულის კაცს ცოტა სინდისი უნდა ჰქონდეს, რომ თავი არ დაივიწყოს და ზედმეტი არ თქვას, ამიტომ არც ჩვენ გავაგრძელებთ.

გამსახურდია თავის წერილში იგონებს იმ ამბავს, როცა ბალმონტს სალამის დეპეშით მიმართა საქართველოს მწერალთა კონფერენციამ რუსთაველის გადათარგმნის გამო, არავის ამაში არ დაუნახავს ეროვნული დანაშაული, გარდა გამსახურდიასი, რომელიც მართლაც თავის პატარა ლაქიის სულით ხედავს პოეზიას. ჩემი წერილი „პოეზიის დღეზე“ უპასუხოდ დასტოვა ამ ფელიეტონმა, ცილისმწამებელს რა მოეთხოვება გარდა ცილის დაწამებისა და შემდეგ [illegible].

ეხლა მორიგი პროვოკაცია. სომეხ მწერალთა მიწვევით გრიგოლ რობაქიძემ წაიკითხა მოხსენება სომეხ მწერალთა სახლში, ამ მოხსენებას დაესწრო ვახტანგ კოტეტიშვილიც. გრიგოლ რობაქიძემ სთქვა რუსთაველზე, რომ ის გენიოსია და გენიალური დარჩება მაშინაც კი თუ დამტკიცდება, რომ „ვეფხის ტყაოსანი“ თარგმანია. თუმცა ამის დამტკიცება შეუძლებელია. რუსთაველის შემდეგ იწყება დეკადანსი სიტყვის და მხოლოდ უახლოესი პოეზია ცდილობს, რომ სიტყვას დაუბრუნოს თავისი ღირებულება, და ამას აღწევს კიდეც; თუ ადამიანს ან გაგების ნიჭი აქვს და განზრახ დაბრმავებული არ არის ეს ფრაზა გასაგებია. მხოლოდ ქვეყანა დაკარგულ მწერალს შეუძლია ამას სხვა აზრით გაგება, თითქო რობაქიძეს ეთქვას, რომ პირდაპირ რუსთაველს აჯობა. ეს და ამგვარი აზრი გრიგოლ რობაქიძეს [illegible] და უფრო მეტად საჯაროთ უთქვამს და ხმალშიც ბევრი გაუქნევია, მაგრამ პასუხი არ ყოფილა, ეხლა გამსახურდიას მოუკრავს ყური და იქადება რაღაც მე ვერ გავიგონე, მაგრამ შეიცვლეს ის ხმალი, რომელსაც გამსახურდია იღებს, ამისთანა „ესტეტიკოსის“-თვის ვინ გამართავს დუელს. უფრო უარესი ცილისწამება. გრიგოლ რობაქიძემ სთქვა, რომ ტფილისში არსებობს ერთგვარი ეტნიური „სუმბური“ სომხურ აღერბეიჯანული, ეს სტილი, რომლითაც სწერენ ი. გრიშაშვილი, მამულოვი, არტემ ახნაზაროვი და ნ. დანელშტერნ-აზიანი, რომ ამ სტილს ნაკლები მნიშვნელობა აქვს ხელოვნებისათვის. მაგრამ ვის მოუვა თავში, რომ ამისთანა მწერლებით ამოიწურება ტფილისი და კიდევ უფრო, რომ ეს ნიშნავდეს ტფილისზე ხელის აღებას. სომხებს ეს უნდა წყენოდათ კიდეც და არ გახარებოდათ. თავი რომ დავანებოთ ჩვენგან შექმნილ ირრედენტიზმს, რომელსაც თავის ისტორია აქვს, და რომელსაც სინდისიერი მწერალი გვერდს ვერ აუხვევს, სირცხვილია ას.

[illegible]

ყური მოკრულ ამბავზე ასეთი საზიზღარი წერილის აწყობა.

შეიძლება კოწია გამსახურდია გადამკიდე ბოროტ ორგანოებში წერას რუსულად. გამსახურდიას შეიძლება ასეთი საყვედურით მოვმართოთ. სადღაც ისიც არ არის რომელ ენაზე სწერს არამედ რას სწერდა, რომელ ჩვენ წერილში წაიკითხა ვინმემ საქართველოზე ცუდი, მართალია ჩვენ ვწერდით ზოგიერთ უნივერსიტეტის წევრებზე, რომელთაც რიცხვშიც გამსახურდია ვერც კი მოხვდება, რადგან უნივერსიტეტსაც აქვთ რანგები, მაგრამ განა ეს ნიშნავს ანტიპატრიოტიზმს. გამსახურდიას მაქსიმუმი დაკისრება იქამდის მიდის, რომ ამბობს „ბარიკადები" მიანგრ მოანგრიეს მ. შუამდინარელმა და ს. ფაშალიშვილმაო". მართალია არაფერი დაუწერია „ბორიკადზე" და არც ს. ფაშალიშვილს, რომელიც სხვათა შორის უმართებულოთ მოხვდა ბ. ზელიში „აკვინტოლის" სახელით.

ასე ზეპირად სწერს მწერლობაზე. სად არის აქ ან სინდისი, ან ცოდნა? ჩემ წერილში მე ვეხებოდი სახელგანთქმულ ამგოსნებს, რომელნიც პატრიოტიზმს უშვებიან ექსპლოატაციას, მაგრამ ამ მგოსნებში გამსახურდიას არასდროს არ ვგულისხმობდი, ჩვენ ერთ წამსაც ვერ წარმოვიდგენია ის პოეტად და არც ქართული საინტელიგენტო არც ქართული საზოგადოება, რომელიც ასე იოლად იძლევა პოეტობის პატენტს გამსახურდიამდე ჯერ არ დასულა. მაშ რად გაჰკაპასა ეს ვეჟბატონი?

რატომ სწერს ასე რიხით წერილს და ჩვენ გვეძახის „ასწავლელებს" და ცრუ რუსთაველებს?

რამ გაათამამა ეს პომპეუზური ყალბი გერმანულ ციტატებით გაჭენილი ჩვარი?

ნუ თუ ისე გადაშენდა საქართველო, რომ ასეთი ჰინკრაქები უნდა იცავდენ პატრიოტიზმის ციტადელს?

ვისგან იცავს, ან საქართველოს ან პოეზიას?

რომელ ევროპის იდეურ სამყაროზე ლაპარაკობს კ. გამსახურდია? მისი პოეზიის ცოდვანი იმით გათავდა, რომ რამდენიმე ლექსი სთარგმნა ჰეინესი სხვა რა ახსოვს მასზედ ვისმეს?

ალბად ერთი „ტაიგულ მაშინა" რომელმაც ისე დააშინა, რომ ლექსის წერაზე სამუდამოთ ხაღებია ხელი საბედნიეროთ.

ამით გვებრძვის განა დღეს, ვინ მისცა უბედურს ამდენი გამბედაობა?

ჩვენ გვგონია, რომ კოწია გამსახურდიას მოუხდებოდა კიდევ შვეიცარიაში დარჩენა, რომ მისი „კუპიურობის", კარიერა არ შეეშალა იქ ბევრი და საჭირო სახანტორიებია, განსაკუთრებით ბაზელში, ყველას, ვისაც უნივერსიტეტი გაუთავებია, და ისიც არ სავალოთ ამას რომ წერილებს აწერდეს და ზედ ბინის მისამართიც დაურთოს განა ეს იქნება არგუმენტი?

განა ეს საქმეა, რომ გრიგოლ რობაქიძე დაასმინო საქართველოს წინ?

ასით ვათავებთ ყოველივე წერას „ფილოსოფიის დოქტორზე", თუ გაკირვებულები და კიდევ წერას არ მოიშლის, ისთვის მზად არის ადგილი „ბარიკადის" ბაზელის პანთეონში, მისთანა „მეცნიერი" სხვა ადგილს ვერ იშოვის ქუთაისს...

ასე ალაპარაკებენ ჩვენ წინააღმდეგ სმერდიაკოვს.

ციტიან ტაბიძე

დადგენილება № 36

ვინაიდან მეზობელ რესპუბლიკებში მეტად მძვინვარებს ხოლერა და შესაძლებელია, რომ სენი საქართველოს ტერიტორიაზე იქნეს გადმოტანილ და გავრცელებული, საქართველოს რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. დაარსებულ იქნეს ხოლერას და სხვა ყოველგვარი ეპიდემიური სენის წინააღმდეგ საბრძოლველად საგანგებო კომისია, ჯანმრთელობის სახალხო კომისარის კუპრაძის თავმჯდომარეობით.

2. საგანგებო კომისიას ყველა დადგენილებანი სავალდებულოა, სამოქალაქო, ისე სამხედრო ყველა დაწესებულებათა და მცხოვრებთათვის.

3. ხოლერასა და სხვა ეპიდემიურ სენთა წინააღმდეგ საბრძოლველ საგანგებო კომისიას მიეცეს უფლება, თუ საჭიროება მოითხოვს, დაარსოს ადგილობრივი რევკომთან შეთანხმებით, ეპიდემიების წინააღმდეგ საბრძოლველად ცალკე მაზრის და საქალაქო საგანგებო კომისიები.

4. წინადადება ეძლევა ჯანმრთელობის სახალხო კომისარს, დაარსოს საქართველოს რესპუბლიკის ყველა საზღვარზე კარანტინი, სადაც ეს საჭიროა ექნება.

5. სრულიად შეჩერებულ უნდა იქმნეს ლტოლვილთა საქართველოს საზღვრებში დაშვება.

6. სამხედრო ნაწილები დაიშვას რესპუბლიკის ფარგლებში მხოლოდ ხოლერის საწინააღმდეგო წინასწარი აცრის შემდეგ.

7. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე: ფ. მახარაძე.

რევკომის მდივანი: შ. გაბრიჩიძე.

დადგენილება № 37

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა საბჭოთა საპროპაგანდო დღის მოწყობის შესახებ.

1. იმ მიზნით, რომ საბჭოთა ხელისუფლება გამტკიცდეს და ცნობაში იქნეს მოყვანილი, თუ რა შედეგი მოჰყვა მის მუშაობას, 1921 წ. აგვისტოს 15-ს რესპუბლიკაში შესდგეს საბჭოთა წესწყობილების საპროპაგანდო დღე.

2. საბჭოთა საპროპაგანდო დღის მოსაწყობად, როგორც ცენტრში, ისე ადგილობრივად, დაარსებულ იქნეს განსაკუთრებული, სამი პირისაგან შემდგარი კომისიები, ადგილობრივი რევკომებისა პარტიული კომიტეტებისა და განათლების განყოფილები, მიერ. დანიშნულ წარმომადგენილებიდან კომისიებში თავმჯდომარეობენ ცენტრში—სახალხო განათლების კომისარიატის, ხოლო ადგილობრივად—განათლების განყოფილებათა—წარმომადგენლები.

3. ამ დადგენილების გამოქვეყნების დღიდან, კომისიებს ევალებათ შეუდგნენ დაუყონებლივ საპროპაგანდო დღისათვის მზადებას და მუშაობას, მჭიდრო კავშირი შექმნან სახალხო კომისარიატებთან და ადგილობრივ „რევკომებთან და მათთან ერთად შეიმუშაონ საპროპაგანდო დღის სამოქმედო გეგმა, რათა აღნიშნულ იქნეს ეს დღე მთელი რიგი საზოგადო-სასარგებლო დაწესებულებათა დაარსებით.

4. სხვა და სხვა კომისარიატების და რევკომების საჩვენებელ დაწესებულებათა დათვალიერების მოწყობის საქმისათვის, კომისიებს ევალებათ შეუთანხმდენ სათანადო კომისარიატებს და რევკომებს.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე, რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

ახალი ამბები

— მიწისა და ტყის კავშირში. კავშირმა დაავალა ამხ. ფანცხავას, რეხილაძეს და ტროინინს მოიწვიონ აგვისტოს 7-თვის კონფერენცია სრულიად საქართველოს მასშტაბით. დღის წესრიგში სდგას შემდეგი საკითხები: 1) კავშირის ცენტრალურ გამგეობის მოხსენება. 2) მიწათ-მოქმედების კომისარიატის მოხსენება აგრარულ პოლიტიკასა და სასოფლო მეურნეობის მდგომარეობის შესახებ. 3) პროფკავშირების საბჭოს წარმომადგენელთა მოხსენება. 4) სარევიზიო კომისიის მოხსენება. 5) მოხსენებანი ადგილებიდან. 6) ცენტრალური გამგეობის არჩევნები.

— პროფესიონალური ცნობები. სამშენებლო მუშათა პროფკავშირების საორგანიზაციო საინსტრუქტორო განყოფილების გამგე ამხ. ბოლდანოვი ამ დღეებში მიემგზავრება გორსა, ბორჯომსა, ქუთაისსა, ბათომსა, ფოთსა და სხვა ქალაქებში ადგილობრივი კავშირის განყოფილებათა დასაარსებლად და სამშენებლო ქართველ მუშათა საერთო ყრილობისათვის მოსამზადებლად.

— საქალაქო სტატისტიკა. ქალაქის სასტატისტიკო ბიურომ დაამთავრა ქალაქ ტფილისის მედიკო-სანიტარული ნაწი-

საერთო აზრი

როცა შევყურებთ შენს ქვეყნის სახეს,
ვგრძნობთ გვამოძმედებს საერთო აზრი,
ჩვენს უნებლიეთ ვეხვევით მახეს
და გრძნობებს გვასობს ცხოვრება მასრი:

თითქოს შეგხრებია არ გინდა მის
შენ თავს არიდებ მეცხვადო მხლოგ,
მაგრამ ლიმილმა როცა გამცეს ემის,
სულ არ გეჩხრება ტყვილებში დმლოვა..

როცა ერთმანეთს უცქერით მგმოფლით,
მე ლექსს გიწერდი, შენ ეს გერთოდა
ცა თუმცა თვალებით არ ვხადხმარობდით
საერთო აზრი უჩვენოდ შვრობდა!..

ნომინელი

ლის მასალების განხილვა ერთ-მესამედის წლის იანვრიდან აპრილამდე.

— ღვინის მოსავალი. წელს ღვინის მოსავალს მოელიან საშუალოზე მეტს. განსაკუთრებით კარგ მოსავალს მოელიან კახეთში, თელავისა და სიღნაღის მაზრებში.

— ხეტყვა. სოფელ ნადარეულსა, თელავის მაზრა, და კარდანახში სიღნაღის მაზრა, მოვიდა მსხვილი სეტყვა, რომელმაც ძლიერ გაანადგურა სახნავ-მინდვრები.

— პოლიგრაფიული განყოფილება. პატარა სტამბები, რომ აცდენილიყვნენ ბოროტ-მოქმედებანი პატრონების მხრივ სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პოლიგრაფიულმა განყოფილებამ გადასწყვიტა ამ სტამბებში დაწყებულ სამუშაოს დასამთავრებლად სტამბის მუშების გადაყვანა სხვა სტამბებში.

— პოლიგრაფიული განყოფილების მახალდა. პოლიგრაფიული განყოფილება მომარაგებს თავის სათადარიგო მასალით მხოლოდ თავის სტამბებს.

— შრიფტი ბუქარასათვის. სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პოლიგრაფიულმა განყოფილებამ, თანახმად ბუქარის რესპუბლიკიდან შემოსულ მოთხოვნილებისა, ჩამოსასხმელად შეუკვეთა 30 ფუთი თათრული ასო ბუქარასათვის.

— ბეჩობდაანის შარა გზა. სახელმწიფო ადმინისტრაციის კომიტეტმა მიიღო რა მხედველობაში, რომ ბეჩობდაანის შარა გზა გადის ფრიად მდიდარ რაიონში, რომელსაც შეუძლიან მომარაგოს ტფილისი რძის ნაწარმოებითა და სხვა სურსათით, ეცნო საჭიროთ რიგს გარეშე შეუდგეს ამ შარა-გზის შეკეთებას და მიმართა გზათა სამმართველოს განყოფილების გამგეს თხოვნით, რათა ტექნიკური დახმარება აღმოუჩინოს მას სადიდან ვორონცოვკამდე, ხოლო სხვა დანარჩენ შარა-გზაზე შეკეთება აწარმოონ ნატურალური ბეგრის სახით, რომელსაც ბორჩალოს რევკომი მოახდენს.

— მე-3 უბნის საბინაო ქვე-განყოფილებას ესაჭიროება გამოცდილი მდივანი, ქართულად საქმის წარმოების ცოდნა აუცილებელია. პირობების გაგება შეიძლება კანცელარიაში შტაბის ქ. № 6 ამხ. რუხაძესთან

— ამიერ-კავკასიის რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის სახელზე მიღებულია შემდეგი დეპეშა: გამოვიდა მატარებელი № 101 დატვირთული შემდეგი სურსათით: ფქვილი 6 ვაგონი, ფეტვი 5 ვაგონი, სიმინდი 4 ვაგონი, მზესუმზირის ზეთი 2 ვაგონი.

საქ.-სოც. ფედ. სარ. პარტიაში

ჩოლურეთის რაიონში მცხოვრებ სოციალისტ-ფედერალისტთა კრება, რომელიც უნდა შემდგარიყო 7 ივლისს პიპიას ბინაზე, ტეხნიკურ დაბრკოლებათა გამო არ შესდგა და იგი გადაიდო შემდეგისათვის. ამხანაგებს ვაცნობებთ, რომ კრება შესდგება ახლო მომავალში რაიც კრების დღე გამოცხადებულ იქნება გაზეთში.

ანტი-სანიტარული მდგომარეობა

მიუხედავად იმისა, რომ დღეს ტფილისში ეპიდემია მძვინვარებს და ჩოლურის არეს ბინადრებს თავს დაესხნენ, ამ საშუალო ქალაქში არაა სინამდვილეში

ჩინოვ სანიტარული მუშაობა რაიცა მოქალაქეებს სასოწარკვეთილებაში აგდებს. ქალაქის ქუჩები არ არის გასუფთავებული განსაკუთრებით კი გარეუბნებში. სახლის კომიტეტები ვერ სდგანან თავიანთ სიმაღლეზე. ამ პატარა წერილში გვსურს მივაქციოთ მე-2 სამილიციო უბნის უფროსის ყურადღება იმაზე, რომ ერთმელაც არის შემოვლოთ და ყურადღება მიაქციოთ ბოთიონის (კალოუბნის) ქუჩაზე სახლის № 14 სადაც დარწმუნდებოდნენ იმ ანტისანიტარულ მდგომარეობაში, რომელიც იქ მძვინვარებს და რომლისაგანაც მცხოვრებლები ძლიერ შეწუხებულნი არიან. თუ დროზე არ იქნა ზომები მიღებული მოსალოდნელია ცუდი შედეგები და ადამიანთა მსხვერპლი.

მუშა მოქალაქე.

სამედიატორო სასამართლო

თედო ღლონტის და პავლე საყვარელიძის შორის შემდგარი სამედიატორო სასამართლომ მუშაობა ვერ დაასრულა. ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდება მთელი ოქმი და დადგენილება ამ საქმისა.

საქართველოს შევარდენთა კავშირში

— ბათომიდან დაბრუნდა კომისია, რომელიც გაგზავნებული იყო ბათომის შევარდენის გამოკვლევაზე, გამოკვლევა ძლიერ კარგად ჩატარდა.

— საქართველოს შევარდენთა კავშირთან არსდება ველოსიპედისტთა სექცია, რომელიც ამ დღეებში შეუდგება მოქმედებას. სამხედრო სახალხო კომისარის წინაშე აღძრულია საკითხი, რათა კავშირის ველოსიპედისტთა გუნდის შესადგენათ გადმოეცეს ოცდაათი ველოსიპედი.

— ახლო მომავალში გამოვა შევარდენთა კავშირის ყოველთვიური ჟურნალი „შევარდენი".

— შევარდენთა კავშირმა მიიღო ჩრდილო კავკასიის ქალაქ გროზნოიდან სასპორტო ჟურნალ-გაზეთები „წითელი სპორტი, რომელიც გადმოგვცემს საქართველოს შევარდენთა კავშირის უპირატესობას და სიძლიერეს რუსეთის ტანვარჯიშობასთან შედარებით.

— საქართველოს სამხედრო საყოველთაო სწავლის (ვსეობუჩის) უფროსად შევარდენთა კავშირის წინადადებით დანიშნულია შევარდენთა კავშირის ვარჯიშისათვის ამხანაგი გიორგი ზერეკაშვილი.

— დაბა დიდ-ჯიხაიში „შევარდენი"-ს მოსაწყობად გაემგზავრა ტან-ვარჯიშობის მთავარი ინსტრუქტორის თანაშემწე ამხ. ირაკლი ლორთქიფანიძე.

— შევარდენთა კავშირმა მოაწყო სამკურნალო განყოფილება, სადაც წარმოებული იქნება დაწვრილებითი სამკურნალო მეთვალყურეობა.

— შევარდენთა კავშირი ყოველ კვირაობით მართავს ექსკურსიებს; უკვე მოეწყო ექსკურსიები ტაბახმელასა, ლისის ტბასა, კუს ტბასა, შავ ნაბადის მონასტერსა, ბეთანიასა, უძოსა, კიკეთში.

— ტან-ვარჯიშობის ინსტიტუტში და სკოლაში უკვე დასრულდა ყველა გამოცდები, დაამთავრა სულ 4 პირმა.

— წარსულ შაბათს შევარდენთა კავშირმა მოაწყო დიდი შაბათობა, რომლის დროსაც [illegible] გზაში საარბენი გზა.

— გამოვიდა [illegible] შევარდენთა კავშირის ლოტოგრაფიული ჟურნალი „შევარდენი" № 1.

— შევარდენთა კავშირმა შეამღვდომლობა აღძრა განათლების სახალხო კომისარიატის წინაშე, რათა შევარდენთა ახალ თაობას საზოგადოებათა დასასრულებლად დიდუბესა და ნაძალადევში მიეცეს შესაფერისი დარბაზები.

— შევარდენთა კავშირის შუამდგომლობის მიხედვით სამხედრო და საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარმა გასცა განკარგულება, რათა კავშირის არსენალში დაეთმოს განყოფილებამ, სადაც შემზადდება საქართველოს რესპუბლიკისათვის ტან-სავარჯიშო იარაღები.

ძველი და ახალი

ერის პოლიტიკური დამონებას, ყოველთვის თან მოჰყვება ხოლმე ეკონომიური, საზოგადოებრივი დაქვეითება, აზროვნებისა და ზნე ჩვეულობათა მერყეობა.

ასე იყო 1917 წლამდე რუსეთის თვითმპყრობელობის დროს. მოწინავე ინტელიგენცია ნაწილი ერის ყველაზე უფრო გრძნობს თავის ტკივილებს. გავიხსენოთ იმ დროინდელი მგოსნები, რომელნიც მძიმე ლოდათ ატარებდნენ გულის სიღრმეში მშობელ ერის დამონებას. ჭავჭავაძეს, წერეთელს გამოკვლევით ისინი ვერ გადასცილდნენ სამშობლოს განთავისუფლების ლეიტმოტივს მეტად რიცხვიან ნაწარმოებების გარდა, სადაც ცხადდება მართლმადაც ჭეშმარიტი მხატვარი.

საერთოდ კი ვერც ერთი მათგანი ვერ იჩენდა, ან უკეთ რომ ვსთქვათ, ვერ აერხევდა დიდი კითხვებისა და პრობლემების გადაჭრის, ვერც ერთმა მათგანმა ვერ შესძლო აღტაცებული აღმაფრენა.

„სამშობლოს განთავისუფლების" მომღერალთ მოწინააღმდეგენი გამოჩნდნენ.

ამ ოცდაათ წლის წინად ფეხი მოიკიდა სოციალ-დემოკრატების პარტიამ. და აი, სწორედ ამ პარტიიდან იყვნენ ის მგოსნები და მწერლები, რომელნიც ჰგმობდნენ აკაკი-ილიას შანგებს, ხოლო სამაგიეროთ თვითვე ვარდებოდნენ მეორე უკიდურესობაში. დაჰგმეს რა აკაკი-ილიას ეროვნულ შეგნების და მამულიშვილური მოწოდება თვითვე ჩავარდნენ მეორე უკიდურესობაში. და მწერლობა (პოეზია) „ივანესა და პეტრეს კეთილდღეობის" სამსახურად გამოიყვანეს..

ეს მწერლობა აგებულია ხელოვნების შინაარსის ყალბ გაგებაზე.

ასეთი მწერლობა ვერ გამოიყვანდა ჩვენს პოეზიას მტკიცე ნიადაგზე. შეიძლება ისეთი უკიდურესობანი თანადროულნი იყვნენ, ყოველ შემთხვევაში იმ დროინდელ მწერლობას თუ მხატვრულ თვალსაზრისით განვიხილავთ ვიგრძნობთ მის დაკნინებას. რადგან იღუპება ჩვენი მწერლობა სამოქალაქო მოტივებს მხოლოდ და არა ღრმა მნიშვნელობის მქონე პრობლემათ.

სწორედ იმიტომ, რომ მხატვარის სულს, შეგნებას მონობის უღელი აღელვებდა, ამიტომ იყო იმ დროინდელი საუკეთესო ძალები ჩვენი მწერლობისა საქართველოს განთავისუფლებისა და სოციალური მოტივებით ამოიწურენ. ვამბობთ: ეს მოვლენა ერთის მხრივ ბუნებრივი იყო და მართლადაც ვინ გაუწყრებოდა მცხოვან აკაკის ემღერა

„რომ დამიბან კიდეც ენა,
გულს ხომ მაინც ვიგდერებ!
ტურფავ შენის გულისათვის
ქვეყანას დავიმტერებ..."

რაც შეეხება მეორეს, პარტიულს ჩარჩოებში მომწყვდეულ ჯგუფის უკიდურესობას, მგონია ესეც ბუნებრივი უნდა იყოს, რადგან ვინ იგრძნობდა რუსეთის უღელ, თვითმპყრობელ ძალას და მისგან გამოწვეულ სოციალ-ეკონომიურ უკეთილობას ამიერკავკასიაში ისე მძლავრად თუ არ ისეთი ფაქიზი, მოძრავ სულის პატრონი დემოკრატია, როგორიც იყო საქართველოს მშრომელი დემოკრატია, რომელიც ყოველთვის მოწინავე რაზმს შეადგენდა სოციალ და პოლიტიკურ ასპარეზზე ბრძოლის დროს.

მის გულის სიღრმიდან ამოძახილ სიტყვებით უნდა ჩაითვალოს განსვენებულ მგოსნის, ვაჟაშვილის, თვითმპყრობელ

ძალის მოსაწოდებად მოწოდებული პრძოლის ყიჟინა:

„მეგობრებო წინ წინ გასწით!
ნუ შეძრკება თქვენი გული,
და, მკერდს სისხლის დადი აჩნდეს
და შუბლს ოფლის ნაკადული!

ყოველივე ეს ბუნებრივია, ხოლო უნდა ითქვას; მწერლობა როგორც ამ წინასწარ აღებულ იდეიის ცხადყოფისას, ისე „სამშობლოს განთავისუფლების“ მოტივის ამღერებისას არღვევდა ესთეტიურ-გრაფიკულ რკალს და იღებდა უტილიტარისტულ ხასიათს.

ამ რიგად პოეზია, როგორც ერთ ერთი დარგი ხელოვნებისა ამ პოლიტიკურ დამონების ხანაში, ვითარდებოდა ამა თუ იმ წინასწარ აღებულ იდეიის დაკისრების ზეგავლენით.

ასეთი სიმწვავე იგრძნეს ქართული ხელოვნების, მშობლიურ სინამდვილის გულშემატკივრებმა. ამ გარემოებით იყო გამოწვეული არჩილ ჯორჯაძის ნიჭიერი წერილები, ამიტომ ჩაისახა მიმდინარეობა სიმბოლისტური და წმინდა ესთეტიური.

მათ სურდათ გამოეყვანათ მშობლიური ერის მწერლობა ცალმხრივობიდან, რა თქმა უნდა მათი სურვილი იყო ძვირფასი და სასურველი, მაგრამ ამით ჩვენი ხელოვნება, საუბედუროთ, ვერ წაიწევდა წინ, ვერ ეზიარებოდა ღრმა შინაარსიან მოტივებს, ვერ ეზიარებოდა მანამდის, სანამ არ მოხდებოდა ჩვენი ერის პოლიტიკური და სოციალური სტრუქტურის გარდაქმნა. ამ მხრივ მეტად აღსანიშნავია 1918 წელი და დამოუკიდებელ საქართველოს არსებობა. თან და თან იღვიძებს ერის შინაგანი ძალა ეროვნული კულტურა.

ხდება ჩვენი სინამდვილის გარდატეხა...

კერძო ხელოვნებასაც დიდი სიცხოველე დაეტყო: აზია იწვევს ევროპასინთეზისათვის, რომელიც დაედება საფუძვლად მომავალ ქართულ ხელოვნებას.

ყოველივე ეს იხაზებოდა 1917 წლიდან, ხოლო წინასწარ ვლელობდ მას ეღობებოდა „მენშევიკური ჭაობი“. მენშევიკური მთავრობის მიერ შექმნილი პირობები ვერ მიიყვანდა ხელოვნებას გამარჯვებამდე, როგორც ვერ მიიყვანა გამარჯვებამდე იმ მუშასა და გლეხებს მოტყუებულნი რომ ეძლეოდნენ შენებას ბურჟუაზიული წეს-წყობილებისას.

გადაჭრით ვამბობთ: მენშევიკების მფლობელობის დროს ჩნდებოდნენ საოცარი ტიპები, საზოგადოებისათვის დაჩირქებული ხორცმეტები.

ასეთი იყო სინამდვილე მენშევიკების დროს! ბოლშევიკების არსებობისას ნუ იქნების ესე! როგორი სახე უნდა მიეცეს ისეთს სინამდვილეში ჩვენს მწერლობას, პოეზიას, ხელოვნებას? რა თქმა უნდა ცუდი! და ის მეტის სიცხადით აღნიშნა გუდიაშვილმა თვის სურათებით თუ ამოვარდნილ შიშველს ქალებით და სხვათა..

მენშევიკების არსებობისას შეიქმნებოდა ისეთი ხასიათის, ისეთი ტიპის ხელოვნება, რომელიც საზრდოებს კაფეშანტანებით. შეიქმნებოდა რიგი მხატვარი, მსგავსი პარიზის ნერვებ აშლილ და ფსიქიური ავადმყოფობით შეპყრობილ მხატვრებისა.. ეს იყო წარსულში.. ყოველივე ამას არ უნდა ჰქონდეს ადგილი საბჭოთა სისტემის დამკვიდრებისას. ახალი წყობილებამ უნდა მოგვცეს საშუალება მოვსპოთ ის უკულმართობანი და ჩირქები, რომელიც ევლინებოდა ქართულ სინამდვილეს.. წინად თუ ისეთი პირობები იყო, რომ უკიდურესობამდე მიდიოდა მხატვარი, ორივე მოწინააღმდეგე ფრთისა და ღრმა მნიშვნელობის მქონე შემოქმედება მხატვრისა იჩრდილებოდა „სამშობლოს განთავისუფლების“ და სოციალ-ეკონომიურ უსწორობის მოსპობის იდეებით, თუ მხატვარს წინად არ ძალუძდა ჩაეხედა თვის სულიერ საგანძურში, დღეს ის უკვე ისეთ ერის შვილი უნდა შეიქმნეს, საცა ძველი წყობილების ნაცვლად, ნაცვლად ეროვნულ დამონების, შეურაცყოფის, ეროვნული ენერგის განიავების, ნაცვლად სოციალ-ეკონომიურ ჩაგვრისა, აღიარებულ იქნება სრული ეროვნული თავისუფლება, ძმობა-ერთობის და თავისუფლების დიდი პრინციპები! დღეს დღეობით კი ამ მხრივ დიდი შეცდომებია დაშვებული!

ჩვენი დამოუკიდებულების, ჩვენი უფლებათა შელახვით ნუ თუ გამოიღებს კომუნიზმი საქართველოში რაიმე ნაყოფს?

ჩვენ ვამბობთ: თუ კი საბჭოთა საქართველოს ხელისუფალნი არავის მისცემენ ნებას შებღალოს ჩვენი ერის ღირსება და უფლება, მაშინ მიღწეულ იქნებიან ფრიად დადებითი შედეგები. მაშინ შესაძლებელი გახდება ეროვნულ კულტურის აღორძინების შესახებ ლაპარაკი.. მაშინ კერძო ხელოვნებაშიც მოხდება უტილიტასიტურ ტენდენციების ლიკვიდაცია; ხელოვნება არ გამოვა მუდამ „მიჯაჭვული ამირანის“ პიონერათ და „ივანესა და პეტრეს“ კეთილდღეობის შესახებ მქადაგებლად. აქედან დაიწყება ჩვენი პოეზიის აღორძინება.

მაშინ შესძლებს მხატვარი ჩაწვდეს ღრმა შინაარსიან დიად აზრებს და განცდებს; მაშინ შესძლებს მხატვარი თავის თავის ძიებას!

ა. ქ—ძე.

დადგენილება

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტისა.

კათეგორიის გარეშე სატარიფო განაკვეთის შესახებ.

დამატებათ ამა 1921 წ. მაისის 13 თარიღისა და 34 №-რის დეკრეტისა მუშამოსამსახურეთა გასამრჯელოს სატარიფო განაკვეთის შესახებ, საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. ყველა ისეთ პირებს, რომელთაც აქვთ ტეხნიკური, მეცნიერული, ადმინისტრატიული ან სხვა სპეციალი ცოდნა ანუ საორგანიზაციო გამოცდილება და რომელნიც თავიანთი ცოდნის მიხედვით შეიძლება გამოყოფილ იქნენ ცალკე ჯგუფად, გასამრჯელო უნდა მიეცეთ კათეგორიის გარეშე სატარიფო განაკვეთით.

ასეთი სპეციალისტების უმაღლესი განაკვეთი 1921 წ. ივნისის 1-დან იქნეს სამასი ათასი (300.000) მანეთი ას პროცენტიანი (100 პრ.) ზოლის მიხედვით, ისე კი, სპეციალისტების სატარიფო ხარისხებათ დაყოფა დამტკიცება მოხდეს შრომის სახალხო კომისარიატის მიერ საქართველოს პროფესიონალური კავშირების საბჭოსთან ერთად შემუშავებული განსაკუთრებული დებულების თანახმად.

2. თვითეული პერსონალური სატარიფო განაკვეთი, რა სახითაც უნდა იქნას იგი დაწესებული, უნდა გადაისინჯოს ამ დადგენილების პირველი მუხლის თანახმად დღიდან ამ დადგენილების გამოქვეყნებისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

შრომის სახალხო კომისარი ლ. დუმბაძე

რევკომის მდივანი შ. გაბრიჩიძე.

1921 წელი ივლისის 2

ტფილისი სასახლე.

დეკრეტი

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურ კომიტეტისა სტამბების, ასოთ-ჩამომსხმელი სახელოსნოებისა და ლიტოგრაფიების ნაციონალიზაციის შესახებ.

1. სახელმწიფოს ყოველგვარი სასტამბო მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად და სასტამბო საქმის გაერთიანებისა დ სათანადოთ და ვისათვის, საქართველოს ს. ს. რ. ტერიტორიაზე არსებული სტამბები, ასოთ ჩამომსხმელი სახელოსნოები, ლიტოგრაფიები და ყოველგვარი პოლიგრაფიული წარმოების მოწყობილება, მასალები და ხელსაწყობები, სადაც უნდა იქნეს და ვისაც უნდა ეკუთვნოდეს ისინი, ცხადდება საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის საკუთრებად.

შენიშვნა: ამ მუხლის მოქმედება არ ვრცელდება კოოპერატივებისა და მათი კავშირების კუთვნილ სტამბებზე და პოლიგრაფიულ სხვა წარმოებაზე.

2 პირველ მუხლში მოხსენებული სტამბებისა, ასოთჩამომსხმელ სახელოსნოებისა, ლიტოგრაფიებისა და პოლიგრაფიული წარმოების ყველა მუშა მოსამსახურენი უნდა დარჩნენ თავ თავიანთ ადგილზე და ჩაიბარონ სახელმწიფო სამსახურში დღიდან ამ დეკრეტის გამოქვეყნებისა.

3. ამ დეკრეტის ძალით სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებული სტამბები, ასოთ-ჩამომსხმელი ქარხნები, ლიტოგრაფიები დ პოლიგრაფიული ყოველი წარმოება მათი მოწყობილობით და მასალებით გადაეცეს სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს, რომელსაც ევალება ზემოხსენებულ წარმოებათა მიღებისა და მათი გამგებლობის წესის შემუშავება ცალკე დებულების სახით.

4 პირველ მუხლში აღნიშნული წარმოების დაწესებულებათა ყოფილი პატრონნი ან დროებით მათი მფლობელნი ვალდებულნი არიან, ამ დეკრეტის გამოქვეყნებიდან სამი დღის განმავლობაში, წარუდგინონ ქ. თბილისში—სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს პოლიგრაფიულ განყოფილებას, ხოლო პროვინციაში ადგილობრივ სახალხო მეურნეობის საბჭოებს ან ეკონომიურ განყოფილებას სადაც ასეთები არ არსებობს, ადგილობრივ რევკომებს, დაწვრილებითი ცნობები სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებული სტამბების ასოთჩამომსხმელი ქარხნების და ლიტოგრაფიების მოწყობილობათა და მათ განკარგულებაში არსებული ყოველგვარი საპოლიგრაფიო მასალების შესახებ.

5. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე

ფ. მახარაძე.

სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე

მ. ტოროშელიძე

საქართველოს რევკომის მდივანი

შ. გაბრიჩიძე.

1921 წ. ივლისის „5“

ტფილისი სასახლე.

ტფილისის მაზრაში

(სამაზრო რევკომის თავმჯდომარე ამხ. მგელაძესთან საუბრიდან)

რევკომის ყრილობა.

ახლო მომავალში განზრახულია მაზრის ყველა რევკომების ყრილობა, რომელზედაც მოსმენილ იქნება საქართველოში, საქართველოს რევკომის თავმჯდომარის მოხსენება საბჭოთა პოლიტიკაზე სასურსათო საკითხის სამაზრო რევკომების ყველა განყოფილების გამგეთა მოხსენებანი.

მანგლისის განძეულობა.

მანგლისიდან დაბრუნდა კომისია, დაარსებული სამაზრო რევკომების მიერ საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატის წარმომადგენლების მონაწილეობით მანგლისში მენშევიკების მ ერ დატოვებულ ძვირფას ქონების ვერცხლის და სხვათა მისაღებათ. განძეულობა, რომელიც აღმოჩნდა ორ ფუთზე მეტი, ჩამოიტანეს ტფილისს და ჩააბარეს ფინანსთა სახალხო კომისარიატს.

მანგლისის რევკომის რევიზია.

მანგლისიდან დაბრუნდა აგრეთვე მეორე კომისია, დაარსებული სამაზრო რევკომის მიერ მუშურ გლეხური ინსპექციის წარმომადგენლის მონაწილეობით. მანგლისის რევკომის რევიზიისათვის კომისიამ რევიზია გაუკეთა რევკომს და აღნიშნა რა ყველა ნაკლი, მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ აუცილებელია გამოიცვალოს რევკომის ზოგიერთი წევრისა.

სახალხო სასამართლოები

მარტყოფისა, ყარაიაზისა, სართიჭალასა დ საგარეჯოში დანიშნულნი არიან დ უკვე საქმეების გარჩევას შეუდგა სახალხო სასამართლოების ნაფიცი მოსამართლეები.

კომუნალური მეურნეობა მაზრაში.

სამაზრო რევკომი დიდყურადღებას აქცევს კომუნალურ მეურნეობის განვითარებას. რაიონებში გახსნეს სამკედლო სახელოსნოები. საგარეჯოში გახსნეს აბანოები. აბანოს გახსნას მოელიან კოჯორშიაც, სადაც აქამდე არას დროს ყოფილა აბანო.

ელექტრონით განათება.

ასურეთის რაიონის გერმანელმა კოლონისტებმა განაცხადეს, რომ თუ მათთან გაიყვანენ ელექტრონის განათებას, ისინი იკისრებენ მის გაყვანისა დ ექსპლოატაციის მთელ ხარჯს. თანაც ყველა ხარჯს გადაიხდიან პროდუქტებით. ამის შესახებ სამაზრო რევკომმა აღძრა საკითხი სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს წინაშე.

ფოსტის მიმოსვლა.

მოწყობილია ფოსტის მიმოსვლა თბილის-მანგლისს და თბილისს აღბულახს შუა კვირაში ორჯელ. სამწუხაროთ, გზები ამ მხარეს ისეთ მდგომარეობაშია, რომ თუ სახალხო მეურნეობის უმაღლესი საბჭო არ მიიღებს ზომებს შესაკეთებლად, ამას შედეგათ ის მოჰყვება, რომ როგორც ეს პუნქტები, ისე ბორჩალოს მაზრაში მიმოსვლა თბილისიდან შესწყდება.

კავშირი რაიონებთან

სამაზრო რევკომმა მუდმივ კავშირის დასამყარებლად რაიონებთან დაადგინა რიგი, რომლის თანახმად განყოფილებათა ყველა გამგეებიწ შაბათობით ცალკცალკე მიდიან სხვა და სხვა რაიონებში, სადაც კვირას აწყობენ მიტინგებს, აკეთებენ მოხსენებებს, უწევენ ინსტრუქტორობას და სხვა.

მანგლისსა, კოჯორსა და აბნულახში გახსნეს საბჭოთა სახლები მოსულ მუშაკებისათვის.

ხეხილის ბაღები.

მაზრაში მრავალი ხეხილის ბაღია მიტოვებული მათი პატრონების მიერ. სამაზრო რევკომი ასეთ ბაღებს იჯარით აძლევს კერძო პირებს იმ პირობით, რომ მოსავლის მესამედი სახელმწიფოს ჩააბარონ.

წისქვილები.

ასურეთში, ბარათაშვილის მიტოვებულ მამულში არის დიდი წისქვილი, რომლის რიგზე მოწყობა მოითხოვდა აუარებელ ხარჯს, მილიარდზე მეტს. სამაზრო რევკომი მოურიგდა ადგილობრივ გლეხებს, რომლებმაც წისქვილი 1 იანვრამდე სარგებლობის უფლებისათვის თითონ შეაკეთეს წისქვილი, ხმარობენ მას და შემოსულ ხორბლის ერთს მეოთხედს აძლევენ სახელმწიფოს.

ბრძოლა მავნე მწერებთან.

მარტყოფის რაიონში ებრძვიან გაჩენილ პურის ჭიებ-ბოგანოს,—რომელიც სპობს ყანებს. დილომში აღმოაჩინეს კალიას კვალი, რომლის გაჩენა, თუ სათანადო ზომები არ იქნება მიღებული უბედურობას უქადის, როგორც მთელ ტფილისის მაზრას, ისე მეზობელ მაზრებს.

საქონლის მოარულ სენთან ბრძოლა.

მაზრის ბევრ რაიონებში საგარეჯოს, მარტყოფის, დილმის და სხ. ძლიერ მოდებულია საქონლის გადამდები სენი, რომელიც უქადის მთელს მაზრას უსაქონლოთ დარჩენას. მასთან ბრძოლა ძნელდება, რადგანაც დიდი ნაკლებობაა საზეთლო პერსონალის, რომელიც ვერ აწარმოებს ერთი რაიონიდან მეორე რაიონში გადასვლას და აგრეთვე იმით, რომ არ მოიპოვება კანქვეშ შესაშხაპუნებელი წამლები. სამაზრო რევკომმა შუამდგომლობა აღძრა, რათა ... [illegible] ... საზოგადოებ ... [illegible] ... მისთან ბრძოლას.

მოსავლის პირი. მაზრაში მოსულ წვიმების გამო ყანები ცოტაოდენათ გამოკეთდა და საერთოთ მოსავალი, გარდა ყარაიაზის რაიონისა, შეიძლება ჩაითვალოს საშუალოდ.

ჩვენი ფოსტა

გ. დგებუაძეს. გთხოვთ რედაქციაში შემოიაროთ.

რედაქტორი თედო დლიანტი.
გამომცემი ცენ. მთავარი კომიტეტისა.

იყიდება სტილიური ბუფეტი ბრონსეს ტუპიკში № 8 ქვემო ეზოში ბალკონი ტკვრის პირად. გაიყიდება პარასკევს, ივლისის 8 და კვირას ივლისის 10-ს. 1106

დაიკარგა ივლისის 2-ს 1921 წ. სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტის 2 კურსის მატრიკული მარიამ ჯაშიტოვის სახელზე.
მპოვნელს ვსთხოვ დამიბრუნოს ამ მისამართით: სასამართლოს ქ. № 52 სახლი გაერნიასი. მსმენელ ქალს ჯაშიტოვისას. 1105

დაიკარგა ალექსანდრეს ბალის პირდაპირ კოოპერატივ „ედინენიეს“ საწევრო წიგნაკი № 7387. მპოვნელს ვთხოვ დამიბრუნოს შემდეგი მისამართით: საპიორის შესახ. № 4 მაჯუტაძეს. 1103

ქალის ექიმი
აპოლონ ურუშაძე
ღებულობს ავადმყოფებს მიღება 9—1 ს. და 4—7 ს.
ბებუთოვის ქუჩა 13 ბინა 1. 29

ექიმი
ნ. ა. არუთინოვი
სპეციალურად სიფილისი (914 და 606) სქესობრივი, ... ხოფები და შარდის.
... ბებუთოვის ქ. 5, ...
მიღება 10—2 და 5—7 საათ. 946

შინაგანი—ექიმი
ი. ბ. ქუთათელაძე
... ავადმყოფობა ... [illegible] ... „ნეიმანის და ვესსელის“ მეთოდებით. ვებულობ დარიგებას „ზოოტეხნიაზე“ (საქონლის მოვლა მოშენება). დილის 9—10 საათ. და დღის 2—5 ს. ბელინსკის ქ. № 3, ბ. 2. 38

სოფრ. ტლაშაშვილის
თხზულებანი I და II ტ.
იყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში. იქავე ბუღალტერია სოფრ. ტარუაშვილისა.
ბუნების გლოვა ვაჟას გარდაცვალებაზე—სიმღერა არაყიშვილისა 1108

ყოფ. გიმნაზიის დამაარსებელი და გამგე მათემატიკის მასწავლებელი ივ. მარკ. მ ა ჩ ა ბ ე ლ ი
ადგენს მიახამზად.
ჯგუფებს
ოთხი და ექვსი კლასის მოწმობის მისაღებად. აგრეთვე საშუალო სასწავლებელში: გიმნაზიაში, რეალურ სასწავლებელში, საერთო განათლების კურსებზე შესასვლელად მე-2,3, 4, 5, 6, 7 კლასში. მასწავლებლობის და ფართაქის მოწმობის წოდებაზე.
აგრეთვე იძლევა ცალკე გაკვეთილებს: მათემატიკაში გერმანულში და რუსულ ენებში—განმეორებითი გამოცდებზე მოსამზადებლად.
მეცადინეობა: დილით—5—7 საათამდე. სადამოთი 2—4 და 5—7 საათ.
მისამართი: პლეხანოვის ქუჩის და ალექსის ქუჩის კუთხე № 25 და 5.
ნახვა და ჩაწერა—6—7 ნახ. დილით 3—7 სადამოთი. 1081